

ISSN 1822-119X

Mokytojų ugdymas. 2010. Nr. 15 (2), 183-191

Teacher Education. 2010. No. 15 (2), 183-191

Ramutė GAUČAITĖ, Laimutė BOBROVA

Šiaulių universitetas • Šiauliai University

**MOKSLINIŲ IDĖJŲ
IR TARPTAUTINIO
BENDRADARBIAVIMO SKLAIDA
IX TARPTAUTINĖJE MOKSLINĖJE
KONFERENCIJOJE „MOKYTOJŲ
RENGIMAS XXI AMŽIUIJE:
POKYČIAI IR PERSPEKTYVOS“**

**SPREAD OF SCIENTIFIC
IDEAS AND INTERNATIONAL
COOPERATION AT THE 9
INTERNATIONAL SCIENTIFIC
CONFERENCE “TEACHER
TRAINING IN THE 21 CENTURY:
CHANGES AND PERSPECTIVES”**

Šiuolaikinėmis visuomenės raidos sąlygomis pedagogo veiklai keliami itin aukšti reikalavimai, todėl šios srities specialistų rengimas yra aktuali švietimo politikos problema, tampanti nuolatinių mokslinių diskusijų objektu. Pedagogas, racionaliai derindamas visuomenės pokyčius su kasdieniu savo darbu, atlieka ne tik dalyko mokytojo, bet ir informacijos perteikėjo, konsultanto, socialinio pedagogo, klasės lyderio bei vyresniojo draugo, patarėjo, bendradarbiaujančio kolegos, novatoriaus bei mokymo(si) proceso organizatoriaus vaidmenį (Bitinas, 2000; Tumėnienė, Janiūnaitė, 2002). Sparčios socialinio gyvenimo kaitos sąlygomis pedagogui svarbu įgyti kompetencijų, įgalinančių profesionaliai atlikti ne tik pagrindinius, bet ir naujai atsirandančius papildomus vaidmenis. Šios ir kitos su šiuo laikmečiu susijusios priežastys vis daugiau aktualizuoja pedagogų rengimo kaitos klausimus, pertvarkos kontekste kylančias problemas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 468 patvirtintoje Valstybinėje pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarkos programoje (2006) pabrėžiama, kad atsižvelgiant į šiuolaikinės visuomenės realijas ir pasaulines švietimo tendencijas būtina pertvarkyti pedagogų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą orientuojantis į Europos Sąjungos direktyvas (*Svarbiausi Bolonijos proceso dokumentai*, 2005). Lietuvos švietimo koncepcija (2002) suteikė idėjinį pamatą ir apibrėžė praktinę švietimo reformos strategijos kryptį, nurodančią, kad aukštosios mokyklos nuolat atsinaujindamos keičia studijų turinį, veiklos formas pasaulio, Europos ir Lietuvos mokslo, kultūros bei ekonomikos santykių kontekste.

In contemporary conditions of society development particularly high requirements are raised for teacher activities; therefore, training of specialists of this area is a relevant issue of educational policy. Rationally cohering changes in the society and his/her daily work, the teacher carries out the role of both the subject teacher and information renderer, consultant, social educator, class leader, senior friend, adviser, cooperating colleague, innovator, organiser of the teaching/learning process (Bitinas, 2000; Tumėnienė V., Janiūnaitė B., 2002). In the conditions of fast social changes it is important for the teacher to acquire competencies enabling to carry out both key and new emerging additional roles professionally. These and other reasons, emerging due to these times, increasingly actualise issues of changes in teacher training and problems arising in the context of the reform.

National Teacher Training and In-Service Training Reform Programme (2006), approved by Decision No. 468, 20006-05-25 of the Government of the Republic of Lithuania emphasizes that considering the reality of the contemporary society and global tendencies of education, it is necessary to reform the system of teacher training and in-service training, orientating to the directives of the European Union (*main documents of the Bologna Process*, 2005). The Concept of Education of Lithuania (2002) provided ideological foundation and defined practical direction of the strategy of the educational reform, indicating that in the process of continuous renewal higher educational institutions constantly change the content of studies and activity forms in the context of scientific, cultural and economic relations of the world, Europe, and Lithuania.

Pedagogų rengimas, jo tobulinimo galimybės bei kaita kasmet analizuojami Šiaulių universitete organizuojamose tarptautinėse mokslinėse konferencijose *Mokytojų rengimas XXI amžiuje: pokyčiai ir perspektyvos*. 2010 m. lapkričio 20 d. vykusioje konferencijoje buvo jubiliejinė (skirta Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto veiklos 50-mečiui), todėl aktualių švietimo kaitos problemų analizės kontekste buvo pristatyta ir fakulteto raida bei mokytojų rengimo kaita, nurodyti aktualiausi jos etapai, akcentai, svarbiausi mokslinės, pedagoginės veiklos pasiekimai (pranešėjai prof. A. Juodaitytė, doc. A. Gumuliuskienė ir D. Malinauskienė). Konferenciją organizavo Šiaulių universiteto Edukologijos fakultetas (Lietuva), Rygos mokytojų rengimo ir švietimo vadybos akademija (Latvija), Liepojos universitetas (Latvija). Mokslinės diskusijos vyko plenariniame posėdyje ir penkiose sekcijose pagal skirtingas problemines sritis.

Plenariniame konferencijos posėdyje pagrindinis dėmesys buvo skiriamas *inovacijų ugdymo realybėje* problematikai. Pranešime *Skirtybių įgalinimo ir integracijos dialektika hermeneutinėje klasėje* prof. G. Mažeikis konferencijos klausytojus supažindino su *negatyviosios* dialektikos ir šiuolaikinės hermeneutikos pritaikomumu sprendžiant modernias tarpkultūriškumo problemas hermeneutinėje klasėje. Pranešėjo nuomone, įgalintos, turiningos skirtybės gali plėtoti visavertį dialogą ir taip atverti naujas integracijos galimybes, kurios ne pašalintų, o išplėstų turimą edukacinio proceso dalyvių tarpkultūrinę patirtį.

Vaikų vertybinio ugdymo vartotojiškos kultūros kontekste galimybes ir su juo susijusias rizikas, pavojus Latvijos švietimo sistemoje analizavo prof. A. Lidaka. Prof. V. Targamadzė iškėlė pedagoginio slėpinio, kurio versmėje glūdi vertybės ir jo esmę sudaranti pedagoginė sąveika tarp ugdytinio ir ugdytojo, fenomeno problematiškumą. Mokslininkės nuomone, būtent ugdomosios sąveikos metu sudaromos prielaidos tobulėti abiem (kartais ir daugiau) ugdymo dalyviams. Tam ugdymo(si) proceso dalyviams (ypač pedagogams) reikia tiek teorinių, tiek empirinių žinių, praktinių patirčių, ir tai sietina su ugdomosios tikrovės konstravimu ir rekonstravimu.

Prof. D. Kirvelis pranešimo *Edukacija informacijos gamybai – kūrybai, kaip aukščiausio lygio psichoinformacinė technologija* įžangoje citavo Karl Raimund Popper tezę, kad gyvybė ir gyvenimas yra problemų formulavimas, jų sprendimų paieška ir jų įgyvendinimas. Pranešėjo nuomone, psichologija turi tapti tiksluoju kibernetikos – psichoinformatikos mokslu, nes edukacija yra aukščiausiojo lygio technologija, ugdan-

Teacher training, its improvement possibilities and changes are annually analysed at the international scientific conference organised in Šiauliai University “*Teacher Training in the 21 Century: Changes and Perspectives*”. The conference that took place on November 20, 2010, was anniversary and dedicated to commemorate the 50 anniversary of the activities of the Faculty of Education Studies of Šiauliai University; therefore, the development of the faculty and changes in teacher training were presented, the most relevant stages and achievements of scientific, pedagogical activities were distinguished (presenters Prof. A. Juodaitytė, Assoc. Prof. A. Gumuliuskienė, Assoc. Prof. D. Malinauskienė). The conference was organised by the Faculty of Education Studies of Šiauliai University (Lithuania), Riga Teacher Training and Educational Management Academy (Latvia), and Liepaja University (Latvia).

Scientific discussions took place at the plenary meeting and five sections, formed according to different problem areas.

The plenary meeting of the conference focused on problems of *innovations in the reality of education*. Prof. G. Mažeikis familiarized conference listeners with applicability of *negative* dialectics and contemporary hermeneutics, solving modern intercultural problems in the hermeneutic class. In the speaker’s opinion, empowered and meaningful diversities can develop a full-fledged dialogue and this way open up new integration opportunities which would not eliminate but expand the existing intercultural experience of the participants of the educational process.

Possibilities of children’s value education in the consumer-orientated culture context and related risks, dangers in the system of education of Latvia were analysed by Prof. A. Lidaka.

Prof. V. Targamadzė raised the problematycity of the phenomenon of pedagogical mystery with hidden values and its essence – pedagogical interaction between the learner and the educator. In the researcher’s opinion, namely educational interaction creates preconditions for improvement of both (sometimes even more) participants of education. To reach this, the participants of (self-)education process (teachers in particular) need both theoretical and empirical knowledge, practical experiences and this should be related to (re)construction of educational reality.

In the introduction of his paper *Education for Production of Information: Creation, as the Highest Level Psycho-Informational Technology* Prof. D. Kirvelis quoted Karl Raimund Popper’s thesis that life and living are problems, formulation of problems, search for their solutions and their implementation. In the speaker’s opinion psychology has to become the exact science of cybernetics-psycho-informatics

ti palikuonis ir aplinką žinojimui ir išminčiai, naujų gyvenimo technologijų kūrybai ir įgyvendinimui. Tai lemia iššūkius naujos kartos pedagogui – jauna žmogų mokyti ne žinias kaupti, bet kiekvieną mokyti mokytis, t. y. ne kopijuojant, o mokslo-technologinės kūrybos metodais ieškant naujų problemų sprendimo būdų konstruoti savąją žinojimo sistemą.

Doc. B. Jatkauskienė pranešime *Pedagogų ir andragogų profesionalizacijos sistemos procesuali raiška: ribotumai ir pasekmės* atkreipė klausytojų dėmesį, kad andragogų profesionalizacija Lietuvoje tik prasi-dėjusi, tačiau ir procesas, ir sistema vis nėra aiškūs, konkretūs, vyksta labai neapibrėžtoje socialinėje erdvėje. Šalies andragogams dar nepakanka struktūri-nių atributų ir nuostatų, reikalingų profesijos statusui įgyti. Pranešėja iškėlė diskusinį klausimą: ką daryti, norint sustiprinti ir išplėtoti andragogų profesionali-zaciją, įtvirtinti jos sistemą? Diskusiją pratęsė jaunos mokslininkės dr. N. Kvedaraitės, analizavusios moky-tojų savivaldaus mokymosi kompetencijų raiškos be-simokančioje mokykloje problemas, pranešimas.

Analizuojant *meno, kūno kultūros ir sveikatos priežiūros mokytojų rengimo ir ugdymo problemas* buvo aktualizuojamos dailės pedagogų informacinių komunikacinių technologijų taikymo ugdymo prakti-koje kompetencijų ugdymo problemos (dr. R. Vismantienė, dr. N. Strazdienė, I. Irkinaitė), būsimų muzikos mokytojų, rengiamų šalies universitetinėse aukštosiose mokyklose, improvizavimo, improvizacijos ir kom-pozicijos žinių lygis ir džiaz improvizacijos taikymo pedagoginėje veikloje galimybės (J. Daugėlienė ir doc. D. Strakšienė).

Dr. R. Jankauskienė analizavo integruoto sveikatos ugdymo problemą kūno kultūros mokytojų požiūrio kontekste, aktualizavo integruoto sveikatos ugdymo šalies mokyklose efektyvumo ir alternatyvių sveika-tos ugdymo mokyklose programų galimybes. Moks-linę diskusiją pratęsė doc. L. Bobrovos ir L. Kielaitės pranešimas apie vaikų sveikatos ugdymą(si) lydinčius mitus ir dėl jų įtakos kylančias sveikatos stiprinimo, saugojimo problemas.

A. Stočkus konferencijos dalyvių dėmesį siekė at-kreipti į specifinės pedagogų kategorijos, t. y. kūno kultūros mokytojų, darbo aspektus, keliančius stresą. Vaikų ir kūno kultūros mokytojų tarpusavio santykių kaitos humanistinės pedagogikos kontekste teorinius ir empirinius aspektus pristatė R. Jančiauskas, o būsi-mųjų kūno kultūros mokytojų emocinės inteligencijos raišką analizavo prof. R. Malinauskas tyrimo rezulta-tus siedamas su šios profesijos pedagogų rengimo to-bulinimo galimybėmis.

because education is the highest level technology, educating offspring and environment for knowing and wisdom, for creation and implementation of new life technologies. This determines challenges for the pedagogue of the new generation: to educate the young person not for knowledge accumulation but to teach everyone to learn; i.e., not by copying but employing scientific-technological creation methods, by searching for new ways of problem solution to construct one's own system of knowing.

Assoc. Prof. B. Jatkauskienė in her paper *Procedural Expression of Pedagogues' and Andragogues' Professionalisation System: Limitations and Consequences* attracted listeners' attention that andragogues' professionalization in Lithuania has just started; however, both the process and the system are still not clear, concrete, they take place in a very indefinite social field. Lithuanian andragogues still lack structural attributes and approaches, necessary for acquisition of the status of the profession. The speaker raised the discussion question: What should be done to enhance and develop andragogues' professionalisation, consolidate its system?

The latter discussion was continued by the paper of young scientist Dr. N.Kvedaraitė, who analysed problems of manifestation of teachers' self-directed learning competencies in the learning school.

Analysing *problems of training and educating teachers of art, physical education and health care* the following was actualised: problems of competency development for applying information communication technologies in art teachers' educational practice (Dr. R. Vismantienė, Dr. N. Strazdienė, I. Irkinaitė), knowledge level of improvisation and composition of future music teachers trained at Lithuanian universities and jazz improvisation application possibilities in pedagogical activities (J.Daugėlienė and Assoc. Prof. D. Strakšienė).

Dr. R.Jankauskienė analysed the problem of integrated health education in the context of physical education teachers' approach, actualised possibilities of increasing efficiency of integrated health education and alternative health education programmes in schools. Scientific discussion was continued by the paper read by Assoc. Prof. L. Bobrova and L. Kielaitė about myths regarding children's health (self-)education and related health enhancement and protection problems.

A.Stočkus pointed out conference members' attention to work aspects of a specific teacher category; i.e., physical education teachers, arousing stress. Theoretical and empirical aspects of changes in children's and physical education teachers' relationships in the context of humanistic pedagogy were presented by R. Jančiauskas, whilst manifestation of future physical education teachers' emotional

Konferencijoje didelis dėmesys skirtas *mokytojų asmenybės ir kompetencijų ugdymo aukštosiose mokyklos* problemoms analizuoti. Prof. O. Tijūnėlienė, doc. J. Bukantienė mokslinei diskusijai pateikė teorinę ir naujausiais empiriniais tyrimais pagrįstą mokslinę medžiagą, iliustruojančią mokytojo profesinės raidos ypatumus, jo kompetencijos tobulinimo būdus, kompetencijų vertinimo pagrindus. Pranešimo teorinio ir empirinio tyrimo mokslinė problema – šiandienos mokykla išgyvena organizacijos kultūros krizę: švietimo dokumentuose nėra pakankamai apibrėžta mokymo strategija, nuvertintas mokyklos kaip organizacijos prestižas visuomenėje, orientuojamasi tik į kiekybės rezultatus, pamiršamas mokinys, mokytojas prilyginamas amatininkui, išnyko mokytojo ir mokinio partnerystės santykis. Edukologijos moksle nėra akcentuojamos mokyklos vertybinės nuostatos.

Tarpkultūrinės kompetencijos ugdymo(si) reikšmę šiuolaikinėje visuomenėje analizavo prof. V. Zuzevičiūtė, A. Norvilienė. Pranešėjų teigimu, kultūrinė įvairovė tampa ne tik daugelio šalių ypatumu, bet ir situacija, provokuojančia susipriešinimą, konfliktus, iškelianti asmens tautinio tapatumo problemą, kas aktualizuoja tarpkultūrinio ugdymo svarbą.

Doc. T. Lileikienė analizavo mokytojo asmens sąvybių įtaką mokinių mokymo(si) sėkmei. Pranešėja pažymėjo, kad mokytojo darbo esmė – tai nuolatinė sąveika tarp savęs kaip žmogaus, kaip mokytojo ir mokinio. Šios sąveikos pasekmės, pranešėjos nuomone, lemia ne tik jos tikslai ir būdai, bet ir visa kintanti aplinka, mokytojo ir mokinio patirtis, būsenos, lūkesčiai, troškimai, vertybės, žinios, įgūdžiai ir gebėjimai.

Mokytojo profesinio identiteto raišką aukštosiose neuniversitetinėse studijose apžvelgė dr. V. Staskevičienė. Pranešime autorė suformulavo probleminį klausimą: kaip būsimoji pedagogai (užsienio kalbų mokytojai ir socialiniai pedagogai) vertina mokytojo bendrakultūrinę bei profesinę kompetencijas, kokia šių kompetencijų svarba?

Dr. Z. Nauckūnaitė pristatė tyrimą, analizuojantį, kokių didaktinių problemų mokykloje patiria tik baigę studijas mokytojai. Didaktinių problemų identifikavimas ir jų reflektavimas, pranešėjos nuomone, sudaro prielaidas modeliuoti šių problemų sprendimo scenarijus. Tam reikia siekti, kad būsimoji mokytojai suvoktų, kaip didaktinė veikla kinta atsižvelgiant į ugdymo paskirtį, kontekstą ir pasirinktą metodologinę priėgą. Dr. D. Česnauskienė diskutavo apie būsimojų pradinių klasių mokytojų kompetencijų vertinimą, nurodė, į kokius esminius dalykus tikslinga atkreipti dėmesį juos rengiant.

intelligence was analysed by Prof. R. Malinauskas, relating research results to possibilities of improving training of these teachers.

Much attention was paid to the analysis of problems of *development of teachers' personality and competencies at higher educational institutions*. Prof. O. Tijūnėlienė, Assoc. Prof. J. Bukantienė provided scientific material, which was both theoretical and grounded on the newest empirical researches, illustrating peculiarities of the teacher's professional development, ways of competence improvement, basics of evaluation of competencies. The authors raised a research problem that today's school experiences the crisis of the culture of the organisation: documents on education insufficiently define teaching strategy, the prestige of the school as an organisation is devalued, orientation is only towards quantitative results, the pupil is forgotten, the teacher is equalled to the craftsman, the relationship of teacher-pupil partnership has disappeared. Value approaches of the school are not emphasized in the science of education studies.

Significance of (self-)development of intercultural competence in the contemporary society was analysed by Prof. V. Zuzevičiūtė, A. Norvilienė. According to the speakers, cultural diversity becomes not only the peculiarity of many countries but also the situation, provoking contraposition, conflicts, raising the problem of the person's national identity, which actualises the importance of intercultural education.

Assoc. Prof. T. Lileikienė analysed influence of the teacher's personal traits on success of pupils' teaching and learning. The speaker noted that the essence of the teacher's work is constant interaction between oneself and the man as between the teacher and the pupil. In the author's opinion, the consequences of this interaction are determined not only by its goals and ways but also by the whole changing environment, the teacher's and the pupil's experience, states, expectations, wishes, values, knowledge, skills and abilities.

Manifestation of the teacher's professional identity in higher non-university studies were reviewed by Dr. V. Staskevičienė. The author formulated a problem question in the paper, *how future teachers (foreign language teachers and social educators) value the teacher's general cultural and professional competencies, what importance is given to separate constituents of these competencies*.

Dr. Z. Nauckūnaitė presented the research analysing what didactic problems at school are experienced by teachers who have just completed their studies. In the presenter's opinion, identification and reflection of didactic problems create preconditions to model scenarios for solving these problems. To achieve this it is necessary for future teachers to perceive that didactic activities change depending on the aim of education,

Analizuojant *edukacinių inovacijų mokyklinio mokymo ir universitetinių studijų procesuose* aktualijas mokytojų rengimo ir mokyklinio ugdymo Latvijoje patirtimi dalijosi gausus būrys šios šalies mokslininkų.

Prof. A. Samuseviča pranešime *Pedagoginės sąveikos plėtotės potencialas* analizavo mokytojo asmenybės, jo profesinio aktyvumo reikšmę būsimojo pedagogo ugdymo ir saviugdų procesuose. Dr. P. Insebovich, G. Grinberg, D. Romanov apžvelgė praktinio darbo didaktinius principus pagrįsdami būtinumą derinti realų laboratorinį eksperimentą su virtualiomis priemonėmis, siekiant individualumo mokyme. K. Brikmane apžvelgė bendrosios edukologijos vertinimo Latvijoje aspektus, o U. Libkovska diskutavo jaunimo karjeros ugdymo ir profesinių interesų plėtotės globalizacijos kontekste klausimais. D. Bethere pristatė mokytojų profesinės kompetencijos, būtinos bendradarbiavimui su mokinių tėvais perėjimo iš priešmokyklinės institucijos į pradinę mokyklą laikotarpiu, ugdymo problemą, pasidalijo asmenine patirtimi. Konferencijoje analizuota sudėtinga situacija, mokant Latvijos vaikus užsienio kalbų bei aktualizuota naujų daugiakalbystės metodikų paieškos galimybės. D. Deimante-Hartmane pristatė tyrimo apie mokinių savarankiško mokymosi įgūdžių formavimą vidurinėje mokykloje rezultatus, dalijosi patirtimi apie galimybes juos tobulinti. R. Ķemere pristatė daugiakalbystės didaktiką – naują kryptį, tobulinant užsienių kalbų mokymo metodiką multikultūrinėje mokymo(si) aplinkoje.

Pratęsdamos Latvijos pranešėjos mintis doc. A. Zapolskienė, J. Bareikienė, J. Dovydienė savo pranešime analizavo būsimųjų pedagogų kūrybiškumo raišką mokant(is) užsienio kalbų. Pristatant universitetinių studijų rengiant pedagogus kokybės Lietuvoje klausimus, buvo diskutuojama grįžtamosios informacijos taikymo studentų mokymosi tobulinimui problematika ir siekiama atsakyti į klausimą: kaip turi būti organizuojama grįžtamoji informacija studentams jų mokymosi tobulinimui (A. Norvilienė)? Pateikta konkretaus universiteto situacija, analizuojanti informacinių technologijų naudojimo galimybes siekiant studijų kokybės (doc. S. Petružienė, doc. R. Girdzijauskienė, doc. D. Baziukė).

Kaip vieno iš prioritetinių šiuolaikinio mokytojo uždavinių ir aktualių iššūkių aktualizuota verslumo kompetencijos ugdymo svarba (dr. P. Čepas, M. Miliušienė), S. Kavolienė, R. Kavolius analizavo katalikiškosios krypties pagrindinės mokyklos teigiamo įvaizdžio formavimo problemą mokytojo veiklos analizės kontekste.

context and chosen methodological approach. Dr. D. Česnauskienė discussed assessment of future primary class teachers' competencies, provided notices as to what essential matters should be given attention, training primary class teachers.

Analysing relevant issues of *educational innovations in the processes of teaching at school and of university studies*, experience of teacher training and school education in Latvia was shared by an abundant team of scientists of this country.

Prof. A. Samusevicha in her paper *Potential of Development of Pedagogical Interaction* analysed the importance of the teacher's personality, his/her professional activeness in the processes of future teacher's (self-)education. Dr. P. Insebovich, G. Grinberg, D. Romanov reviewed didactic principles of practical work, grounding the necessity to cohere the actual laboratory experiment and virtual means, seeking individuality in teaching. K. Brikmane reviewed aspects of evaluating general educology in Latvia, and U. Libkovska discussed issues of developing youth career and professional interests in the globalisation context. D. Bethere presented the problem of developing teachers' professional competency, necessary for cooperation with pupils' parents in the transition from pre-school institution to primary school, and shared personal experience. The conference analysed a complicated situation, teaching foreign languages to Latvian children and actualised possibilities of searching for new multilingualism methods. D. Deimante-Hartmane presented the results of the research on formation of pupils' independent learning skills in the secondary school and shared experience of their improvement possibilities. Doctoral student R. Ķemere presented didactics of multilingualism: the new trend, improving methods of teaching foreign languages in multicultural teaching and learning environment.

Continuing ideas of the Latvian speaker, associate professors A. Zapolskienė, J. Bareikienė, J. Dovydienė in their paper analysed manifestation of creativity of future teachers, teaching and learning foreign languages. Presenting quality issues of teacher training at universities in Lithuania, discussions took place on application of feedback for improving students' learning and it was sought to answer the question *how feedback should be organised to improve students' learning* (A. Norvilienė), the situation of the concrete university was presented, analysing possibilities of using information technologies, seeking quality of studies (Assoc. Prof. S. Petružienė, Assoc. Prof. R. Girdzijauskienė, Assoc. prof. D. Baziukė).

The importance of developing enterprise competency was actualised as one of the priorities of the contemporary teacher and relevant challenges (Dr.

Doc. D. Žilienė klausytojams pristatė Valdorfo pedagogikos seminarų filosofines, psichologines ir pedagogines nuostatas, konstatuodama, kad jos yra tik orientyrai, o kiekviena bendruomenė savaip modeliuoja jas, atsižvelgdama į pranešėjų galimybes ir klausytojų poreikius.

Mokslines diskusijas *socialinių pedagogų kompetingumo ugdymo aukštojoje mokykloje* problematika pradėjo prof. R. Braslauskienė, doc. S. Petružienė, R. Saveljeva. Autorės analizavo studentų, studijuojančių socialinę pedagogiką, nuostatų į jų profesinį pašaukimą ir karjerą ypatumus. Šio tyrimo pagrindu pateikti profesinio pašaukimo plėtotės būdai kaip priemonės tobulinant socialinių pedagogų rengimo kokybę.

Prof. L. Rupšienė, A. Mažionienė diskutavo vadybinių kompetencijų ugdymo socialinės pedagogikos studijų programoje klausimu. Šis pranešimas svarbus tuo, kad socialinio pedagogo vadybinė veikla Lietuvoje iki šiol menkai tyrinėta, o atlikti tyrimai pagrindžia socialinio pedagogo vadybinių kompetencijų stoką.

L. Taroza pranešime analizavo vaikų nusikalstamumo problemas, formulavo tokį diskusinį klausimą: kaip fenomenologijos metodais išnagrinėti vaikų nusikalstamumo raiškos socialines-edukacines prasmes, kurios taptų rekonstrukciniu pagrindu pedagogų ir nepilnamečių reikalų specialistų mąstymui ir veiklai? Pranešėjas padarė apibendrinamą išvadą, kad tokiam aiškinimui yra būtina fenomenologinė metodologija, leidžianti paaiškinti vaikų nusikalstamumo reiškinių esmę per subjektyvaus patyriminio suvokimo analizę, kuri yra kaip „sveiko“, receptyvaus samprotavimo raiška.

D. Valeckienė pateikė patyčių prevencijos mokykloje programų lyginamąją analizę ir padarė išvadą, kad patyčių prevencinės programos, apimančios visą mokyklą, įgyvendinimas, laikantis programoje numatytų priemonių taikymo sistemiškumo, nuoseklumo bei programos kokybės sistemos įdiegimas, laiduoja šios problemos mažinimo efektyvumą. O. Apse sekcijos klausytojams pristatė tarptautinę gerontologinio ugdymo patirtį.

Bendrai mokslinei diskusijai buvo pakviesti edukologijos krypties doktorantūroje studijuojantys studentai, kad galėtų pasidalyti *edukacinių tyrimų metodologinėmis problemomis ir mokslinio tiriamojo darbo patirtimis*. Diskusijas moderavusi doc. N. Mažeikienė jaunosius mokslininkus supažindino su ugdymo ir tyrimo paradigmų derme moksliniuose tyrimuose. Prof. V. Žydzūnaitė, Ž. Strelcovienė aktualizavo tyrimų metodologijos kompetencijos sampratą apibrėžties problemišumą bei poreikį išgryninti jos konstravimo

P.Čepas, M. Miliušienė); S. Kavolienė, R. Kavolius analysed the problem of forming positive image of a basic school of a Catholic trend.

Assoc. Prof. D.Žilienė presented philosophical, psychological and pedagogical approaches of Valdorf's seminar on pedagogy, stating that they are only landmarks and that every community models them in its own way, considering presenters' possibilities and listeners' needs.

Research discussions on problems of *social pedagogues' competence development at the higher educational institution* were started by Prof. R. Braslauskienė, Assoc. Prof. S.Petružienė, R. Saveljeva. The authors analysed peculiarities of approaches of students, studying social education, towards their professional calling and career. Based on this research, the authors present professional calling development ways as means of improving social educators' training quality.

Prof. L. Rupšienė, A. Mažionienė discussed the issue of developing managerial competencies in the social education study programme. The importance of this paper was proved by the fact that the social educator's managerial activity in Lithuania has been little investigated so far and carried out researches ground the lack of social educator's managerial competencies.

L. Taroza in his paper analysed children's delinquency problems, formulated such debatable issue as distinguishing social-educational meanings of manifestation of children's delinquency, which would become a reconstruction basis for thinking and activities of teachers and juvenile specialists, based on phenomenological methods. The speaker made a generalising conclusion that such explanation requires phenomenological methodology, enabling to explain the essence of children's delinquency phenomenon through the analysis of subjective experiential perception, which is manifestation of receptive reasoning.

D. Valeckienė provided comparative analysis of bullying prevention programmes in schools and concluded that implementation of bullying prevention programme, encompassing the whole school, following systematicity, consistency of foreseen measures and implementation of quality system of the said programme ensure effective reduction of this problem.

O. Apse presented international experience of gerontological education to the listeners of the section.

It has already become a tradition to invite doctoral students of education studies to participate in a joint scientific discussion in order to share *methodological problems of educational researches and scientific research work experiences*. Associate professor N. Mažeikienė, who moderated discussions, acquainted

diskursą.

Per konferenciją aktyviai diskutuota įvairaus amžiaus vaikų ugdymo(si) kokybės kaitos klausimais: aktualizuotas migruojančių mokinių ugdymo(si) problemų sprendimo multidiscipiniškumo poreikis (L. Garšvė), analizuotos vaikų, kaip vartotojų, kritiško požiūrio į TV reklamą ir atsparumo jai ugdymo problemos (R. Ponelienė), išryškinta vaiko santykio su ikimokyklinio ugdymo įstaiga ne tik kaip vienu socializacijos institutu, bet ir kaip ugdymo(si) aplinka svarba (R. Burkšaitienė).

Doktorantų dėmesio sulaukė temos, susijusios su neįgaliųjų ugdymu: aptarti neįgalių proto negalę turinčių paauglių lytiškumo raiškos aspektai (N. Povilaitienė), analizuoti edukaciniai orumo konstravimo iššūkiai kritinės negalios sampratos refleksijos kontekste (J. Ruškė), specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčių mokinių patiriamų mokymo(si) sunkumai dėl vidinių ir išorinių faktorių bei jų eliminavimo galimybių (M. Rusteika), pristatyti specialiųjų poreikių mokinių funkcinio matematinio raštingumo tyrimo rezultatai (L. Tomėnienė).

Plačiau ir išsamiau diskutuota temomis, susijusiomis su doktorantų atliekamais tyrimais pedagogų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo ir kt. srityse. V. Vetrenkienė aktualizavo sveikatos priežiūros mokytojų poreikį ir rengimo problematiką, J. Pauliukaitienė analizavo vairavimo mokytojui bei instruktoriui keliamus reikalavimus bei aktualizavo vairavimo mokytojo profesinės kompetencijos svarbą. L. Bobrova, remdamasi kokybinio tyrimo duomenimis, analizavo kūno kultūros specialybės studentų gyvenimo tikslų, kaip esminės gyvenimo stiliaus projektavimo dimensijos, struktūrą ir turinį.

Doktorantai mokslinių diskusijų metu analizavo probleminio mokymosi integravimo į tradicines studijas aukštojoje mokykloje problemas socialinės sąveikos tarp studentų, dėstytojų ir universiteto aplinkos aspektu (J. Lenkauskaitė), aktualizavo mokytojo tyrėjo kompetencijos svarbą šiandieninėje pedagoginėje veikloje ir pristatė ugdymo teorines prielaidas (K. Mockus), kėlė bendrojo lavinimo mokyklų vadovų sisteminio kompetencijų ugdymo koncepcijos sukūrimo Lietuvoje problemą (J. Melnikova) bei kitas švietimui ir pedagogų rengimui aktualias problemas.

Apibendrinimas

Konferencijoje vykusiose mokslinėse diskusijose siekta pasidalyti patirtimi su kitų šalių mokslininkais,

young researchers with coherence of education and research paradigms in scientific researches. Prof. V. Žydzūnaitė, Ž. Strelcovienė actualised problematic definition of competency of research methodology and the need to purify the discourse of its construction.

Active discussions took place on changes in various age children's (self-)education quality: the need of multidisciplinary, solving migrating pupils' (self-)education problems, was actualised (L. Garšvė), problems of children's as users' critical attitude to TV adverts and development of resistance to it were analysed (R. Ponelienė), the importance of the child's relation with the pre-school educational institution not only as one of socialisation institutions but also as (self-)education environment was highlighted (R. Burkšaitienė).

Doctoral students' attention was attracted by topics related to education of the disabled: aspects of sexuality manifestation of teenagers with mild intellectual disorders were discussed (N. Povilaitienė), educational dignity development challenges in the context of reflection on conception of critical disability were analysed (J. Ruškė), teaching/learning difficulties experienced by special (self-)educational needs pupils due to internal and external factors and their elimination possibilities were discussed (M. Rusteika), research results of functional mathematical literacy of special needs pupils were presented (L. Tomėnienė).

There were exhaustive discussions on topics related to doctoral students' researches in the areas of teacher training, in-service training, etc. V. Vetrenkienė actualised the need of health care teachers and problems of their training, J. Pauliukaitienė analysed requirements raised for driving teacher and driving instructor and importance of driving teacher's professional competence. Based on qualitative research data, L. Bobrova analysed dimensions, structure and content of setting physical education students' life goals as essential life style.

During research discussions doctoral students analysed problems of integrating problematic learning into traditional studies at the higher educational institution in the aspect of social interaction between students, lecturers and environment surrounding the university (J. Lenkauskaitė), actualised the importance of teacher-researcher's competency in today's pedagogical activity and presented theoretical pre-conditions of education (K. Mockus), raised the problem of systematic creation of general education school teachers' competency development conception in Lithuania (J. Melnikova) and other problems relevant to education and teacher training.

Generalisation

Conference discussions sought to answer key questions relevant to today's society, share experience

atsakyti į pagrindinius šiandienos visuomenei aktualius klausimus: kokio mokytojo reikia šiuolaikinėje kūrybinėje visuomenėje? Kaip ir kokiomis formomis turi vykti mokytojų rengimas ir kur link turi keistis rengimo kokybė, kad būtų pasiekti švietimo sistemai keliami tikslai?

Išsamiose moksliniuose pranešimuose buvo diskutuojama apie šiuolaikines mokytojų rengimo tendencijas ir problemas pasaulyje, siūlyti įvairūs būdai tobulinti mokytojų rengimą šalyje. Daug dėmesio skirta tarpkultūrinės kompetencijos ugdymo(si) reikšmei šiuolaikinėje visuomenėje, mokytojo asmens savybių įtakos mokinių mokymo(si) sėkmei, mokinių adaptacijos, mikroklimato, humanistinių santykių tarp mokinių ir mokytojų kaitos problemų analizei, edukacinių problemų ir jų sprendimų multidiscipliniam pobūdžiui aktualizuoti ir kt.

Apibendrinant konferencijoje skaitytų pranešimų tematiką, galima pažymėti konferencijos dalyvių naują, paradigmą, mąstymą, probleminę ir kritinę pranešimų lygį, konstatuoti mokslinių idėjų švietimo srityje platumą, brandumą bei vertingumą jomis keičiantis tiek su Lietuvos, tiek ir kitų šalių mokslininkais.

with researchers from other countries: what kind of teacher contemporary creative society requires, how and in what forms teacher training should take place, and towards which direction training quality should be changing in order to achieve aims raised for the system of education.

Exhaustive research papers discussed contemporary teacher training tendencies and problems in the world, proposed various ways to improve teacher training in the country. A lot of attention was given to significance of (self-)development of intercultural competency in the contemporary society, influence of the teacher's personal traits on success of pupils' teaching and learning, analysis of pupils' adaptation, microclimate, problems of changes in humanistic relationships between pupils and teachers, etc., in order to actualise educational problems and multidisciplinary character of their solution.

To sum up the topics of papers read at the conference, conference participants' new paradigmatic thinking, problematic and critical level of papers can be noted; wideness, maturity and value of scientific ideas in the area of education can be stated.

Literatūra • References

Bitinas, B. (2000). *Ugdymo filosofija*. Vilnius: Enciklopedija.
Lietuvos švietimo plėtotės strateginės nuostatos (2002). *Švietimo gairės*. Vilnius: Valstybinis leidybos centras.
Svarbiausi Bolonijos proceso dokumentai. Bolonijos proceso laikotarpis 1999–2005 (2005). Vilnius: LR Švietimo ir mokslo ministerija.
Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymas. 2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242, Vilnius.

Lietuvos švietimo plėtotės strateginės nuostatos. Švietimo gairės 2003–2012 metai. Projektas (2002). Vilnius: AB „Spauda“.
Tumėnienė, V., Janiūnaitė, B. (2002). *Pedagogo veiklos pokyčiai pasaulinių ir europinių švietimo dimensijų kontekste*, 2 (23), p. 24–34.

LAIMUTĖ BOBROVA

Socialinių mokslų (edukologijos) daktarė,
Šiaulių universiteto Kūno kultūros ir sporto pedagogikos
katedros docentė.
Moksliniai interesai: studijų kokybė, kūno kultūros
mokytojų rengimo inovacijos.

Doctor of Social Sciences (Education Studies),
Associate Professor of the Department of Physical
Education and Sports Educology of Šiauliai University.
Research interests: quality of studies, innovations of
training of physical education teachers.

Address P. Višinskio Str. 25, LT-76351 Šiauliai, Lithuania
E-mail: l_bobrova@hotmail.com

RAMUTĖ GAUČAITĖ

Socialinių mokslų (edukologijos) daktarė,
Šiaulių universiteto Ugdymo sistemų katedros docentė.
Moksliniai interesai: ikimokyklinio ir mokyklinio
amžiaus vaikų meninis ugdymas, choreografinis
ugdymas, meno mokytojų ugdymas.

Doctor of Social Sciences (Education Studies),
Associate Professor of the Department of Educational
Systems of Šiauliai University.
Research interests: pre-schoolchildren's and
schoolchildren's artistic education, ; education
through choreography; education of art teachers.

*Address: P. Višinskio Str. 25, LT-76351 Šiauliai, Lithuania
E-mail: gaucaite@ef.su.lt*